

Между спороветѣ, които въобще могат да бждат разрешавани чрезъ арбитражъ, се поставятъ ония досежно тълкуването на единъ договоръ, по всѣки въпросъ отъ международното право, по съществуването на всѣки фактъ, който, ако се установи, би представлялъ нарушение на едно международно задължение, или по размѣра или естеството на поправката, дължима поради такава нарушение.

Арбитражниятъ съдъ, комуто се подлага спора, е този съдъ, който странитѣ сж избрали или пъкъ сж предвидели въ тѣхни по-предишни конвенции.

Членоветѣ на Обществото се задължаватъ да изпълняватъ добросъвестно издаденитѣ решения и да не прибѣгватъ до война срещу всѣки членъ отъ Обществото, който се съобрази съ тия решения. Ако решението не бжде изпълнено, Съветътъ предлага мѣрките, които трѣбва да осигурятъ изпълнението му.

Чл. 14.¹⁵⁾ Съветътъ е натоваренъ да приготви единъ проектъ за постояненъ международенъ съдъ и да

Parmi ceux qui sont généralement susceptibles de solution arbitrale, on déclare tels les différends relatifs à l'interprétation d'un Traité, à tout point de droit international, à la réalité de tout fait qui, s'il était établi, constituerait la rupture d'un engagement international, ou à l'étendue ou à la nature de la réparation due pour une telle rupture.

La Cour d'arbitrage à laquelle la cause est soumise est la Cour désignée par les Parties ou prévue dans leurs Conventions antérieures.

Les Membres de la Société s'engagent à exécuter de bonne foi les sentences rendues et à ne pas recourir à la guerre contre tout Membre de la Société qui s'y conformera. Faute d'exécution de la sentence, le Conseil propose les mesures qui doivent en assurer l'effet.

Art. 14. Le Conseil est chargé de préparer un projet de Cour permanente de justice internationale et de

тражъ странитѣ се отнасятъ ако, *тъ не могат да се разрешатъ по дипломатически пътъ*. Къмъ какво посредничество ще прибѣгнатъ, къмъ *арбитражъ* или по *сждебенъ редъ*, остава се на странитѣ сами да решатъ. Самиятъ текстъ на члена обаче, е така поставенъ, че обективната невъзможностъ да се разрешатъ спороветѣ по дипломатически редъ се губи въ субективната преценка на спорящитѣ държави къмъ кое средство да прибѣгнатъ.

Чл. 13 е неясенъ не само въ тая точка. Той е неясенъ и по отношение опредѣляне случайтѣ, при които спорящитѣ страни трѣба да се отнесатъ до арбитражъ или до Международния Съдъ. Председателътъ на Скандинавскитѣ държави предложи още въ първата сесия на Събранието да се изхвърли думата *вообще* отъ ал. II. Това предложение, обаче, не бѣ възприето и остана да се разбира, че единъ въпросъ може да бжде отнесенъ до Международния Съдъ, а може и да не бжде отнесенъ.

При приемането на Устава за Международниятъ Съдъ се направиха нови опити въ тая насока. Комисията, която изработи този Уставъ отхвърли думата „вообще“, обаче нейното предложение не бѣ възприето. Не се възприе и предложението на една комисия, която презъ 1921 г. бѣ назначена да внесе по-голъма ясностъ въ тоя членъ. Тая неясностъ остана да съществува и да бжде предлогъ за бждащи правонарушения.

15) 1. *Постояненъ Международенъ Съдъ, а. Произходъ.* Арбитражътъ винаги е игралъ голъма роля при спороветѣ между народитѣ. Но за пръвъ пътъ сериозно той бѣ сложенъ на уреждане отъ първата Хагска Конференция — 1899 г. Изработи се една международна конвенция, съ която се учредява единъ Постояненъ Арбитраженъ Съдъ. Тая конвенция бѣ измѣнена и допълнена презъ 1907 г. съ целъ да се внесе